

ОЦІНКА ГУМАНІТАРНИХ ПОТРЕБ ЖИТЕЛІВ ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСТІ

Оцінка гуманітарних потреб жителів
Запорізької області
Лютий-березень 2023

Методологія дослідження

Для оцінки потреб мешканців Запорізької області був застосований комплексний підхід:

1. **Кількісне опитування** за допомогою соціальних мереж та телеграм каналів. Сукупно було опитано 2793 респонденти. Для більш адресного розуміння проблематики дослідження проводилось в двох цільових аудиторіях: внутрішньо-переміщені особи, що мешкають у м. Запоріжжі та прилеглих громадах, а також мешканці прифронтових громад Запорізької області.
2. **Експертне опитування** представників органів місцевого самоврядування з числа тимчасово окупованих територій та громад на лінії фронту. Всього було проведено 9 глибинних інтерв'ю.

Збір даних відбувався протягом лютого-березня 2023 року.

Категорія опитаних	Кількість
Внутрішньо-переміщена особа	2472
Постійний житель громади біля лінії фронту (не більше 25 км від фронту)	321

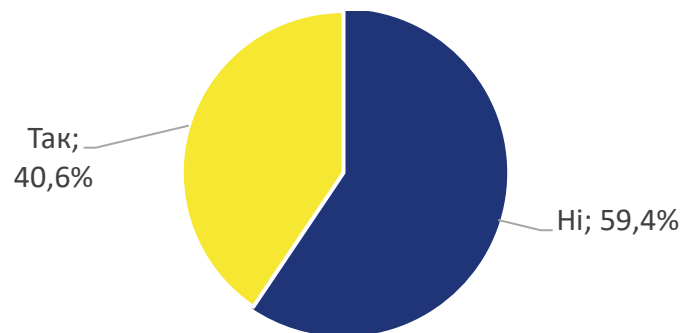
Громади на лінії фронту, в яких проводилося опитування: Воздвижівська, Преображенська, Таврійська, Малинівська, Оріхівська, Гуляйпільська, Комишуваська, Новоолександрівська.

Представленість експертів в розрізі громад

- Воздвижівська громада (лінія фронту)
- Преображенська громада (лінія фронту)
- Таврійська громада (лінія фронту)
- Малинівська громада (лінія фронту)
- Оріхівська громада (лінія фронту)
- Василівська громада (лінія фронту/частково окупована)
- Софіївська громада (тимчасово окупована)
- Токмацька громада (тимчасово окупована)
- Веселівська громада (тимчасово окупована)

ПОРТРЕТ ВНУТРІШНЬО-ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ

Чи стикалися ви, за вашим відчуттям, з упередженням до вас через статус ВПО?

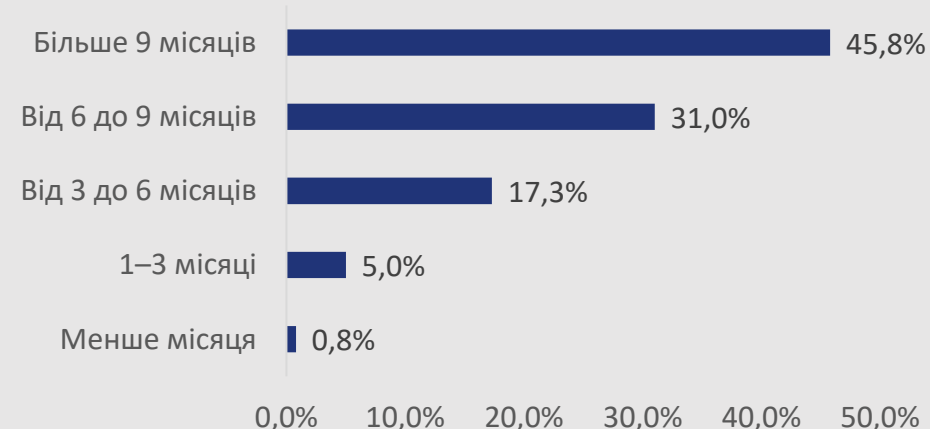
Якщо так, то в якій сфері відносин це проявлялося?

Область, з якої довелося виїхати після повномасштабної агресії росії

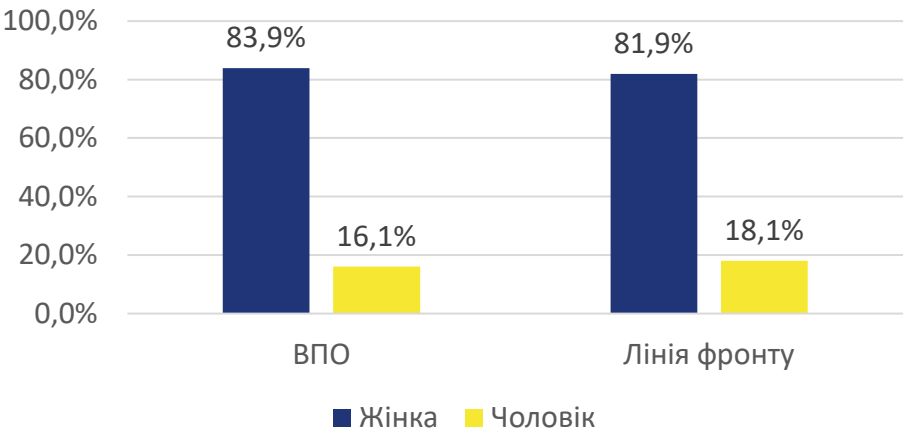

Період проживання в м. Запоріжжя

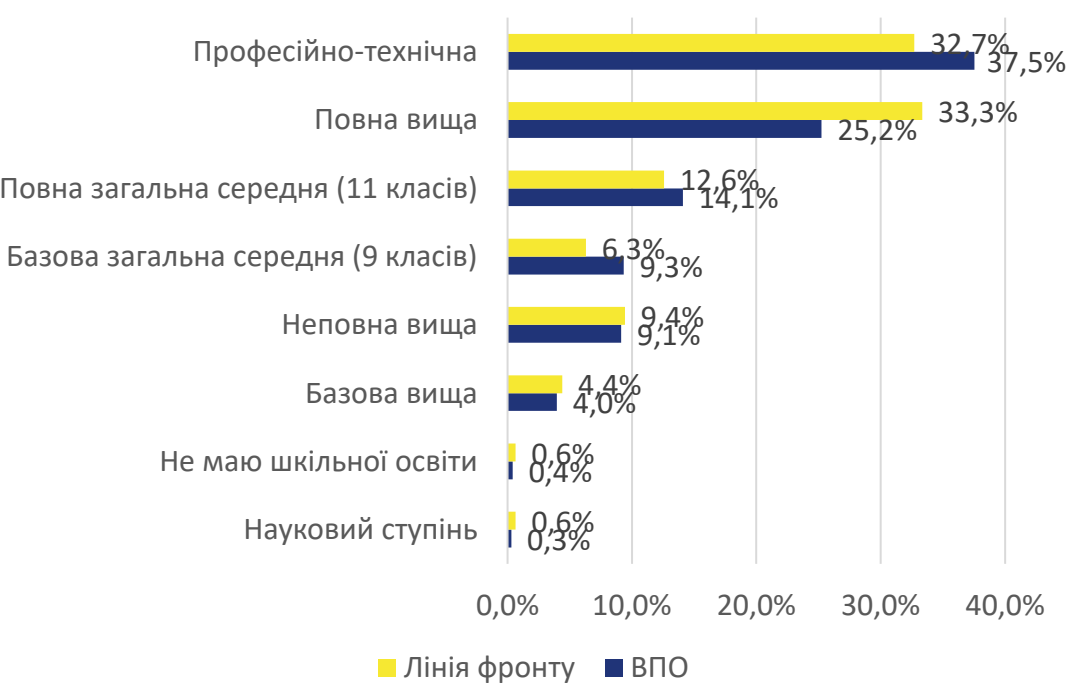

СОЦІАЛЬНО-ДЕМОГРАФІЧНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ

Стать

Освіта

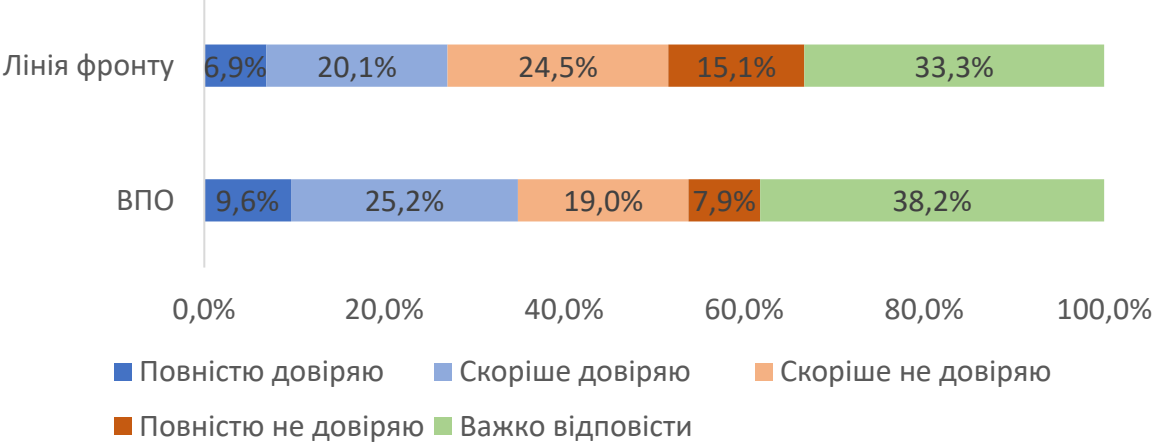

Вік/статус	ВПО	Лінія фронту
до 18 років	0,8%	1,4%
18-59 років	84,5%	74,8%
60+ років	14,7%	23,8%

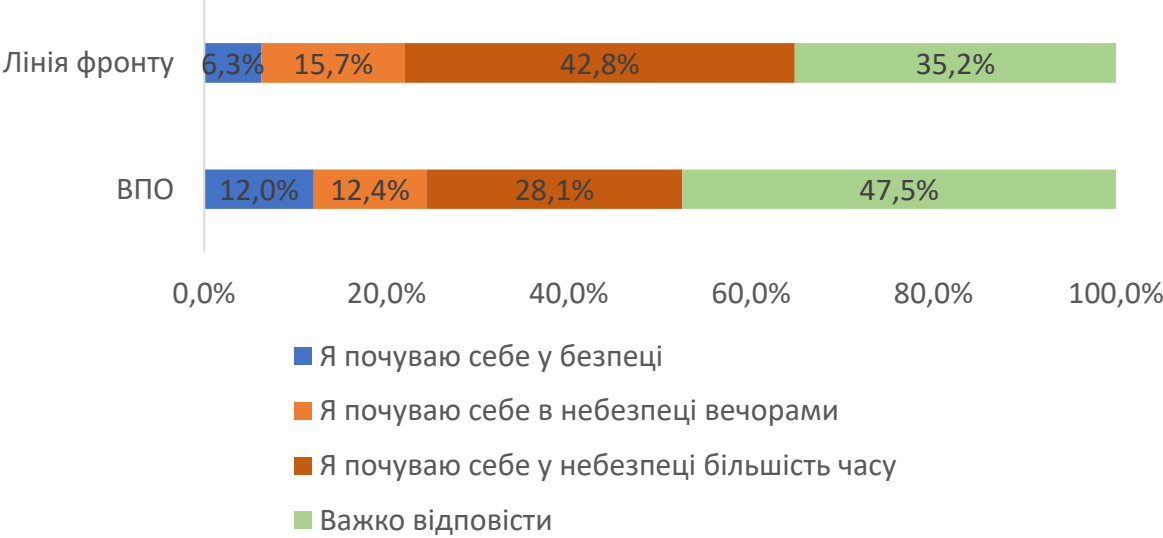
Матеріальне становище	ВПО	Лінія фронту
Ми можемо дозволити собі все, чого бажаємо	0,2%	0,6%
Ми можемо купувати деякі дорогі речі (як, наприклад, телевізор чи холодильник)	0,2%	1,3%
Нам вистачає грошей на їжу, одяг, та ми можемо щось відкласти, але цього недостатньо для покупки таких речей, як, наприклад, холодильник чи телевізор	2,6%	2,5%
Грошей не вистачає на задоволення базових потреб в їжі	10,6%	15,7%
Ледь зводимо кінці з кінцями, ледь вистачає на їжу	20,8%	27,0%
Вистачає на харчування, але купувати одяг та взуття вже складно	59,7%	49,1%
Важко відповісти	5,9%	3,8%

СОЦІАЛЬНЕ САМОПОЧУТТЯ МЕШКАНЦІВ ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСТІ

Рівень довіри до місцевої влади

Відчуття безпеки

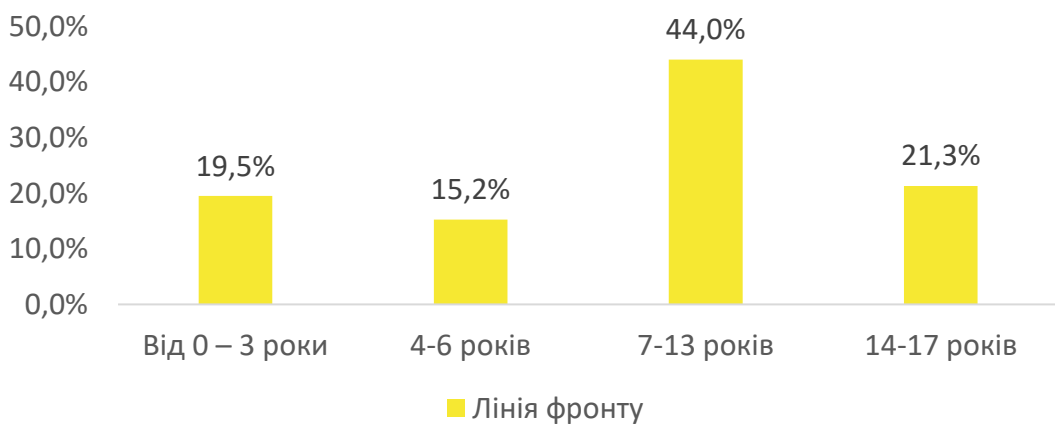
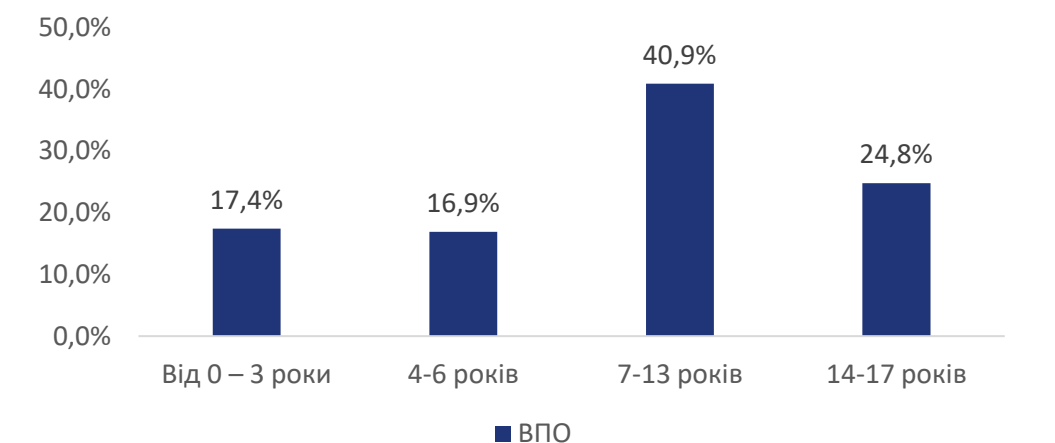
Канали отримання інформації

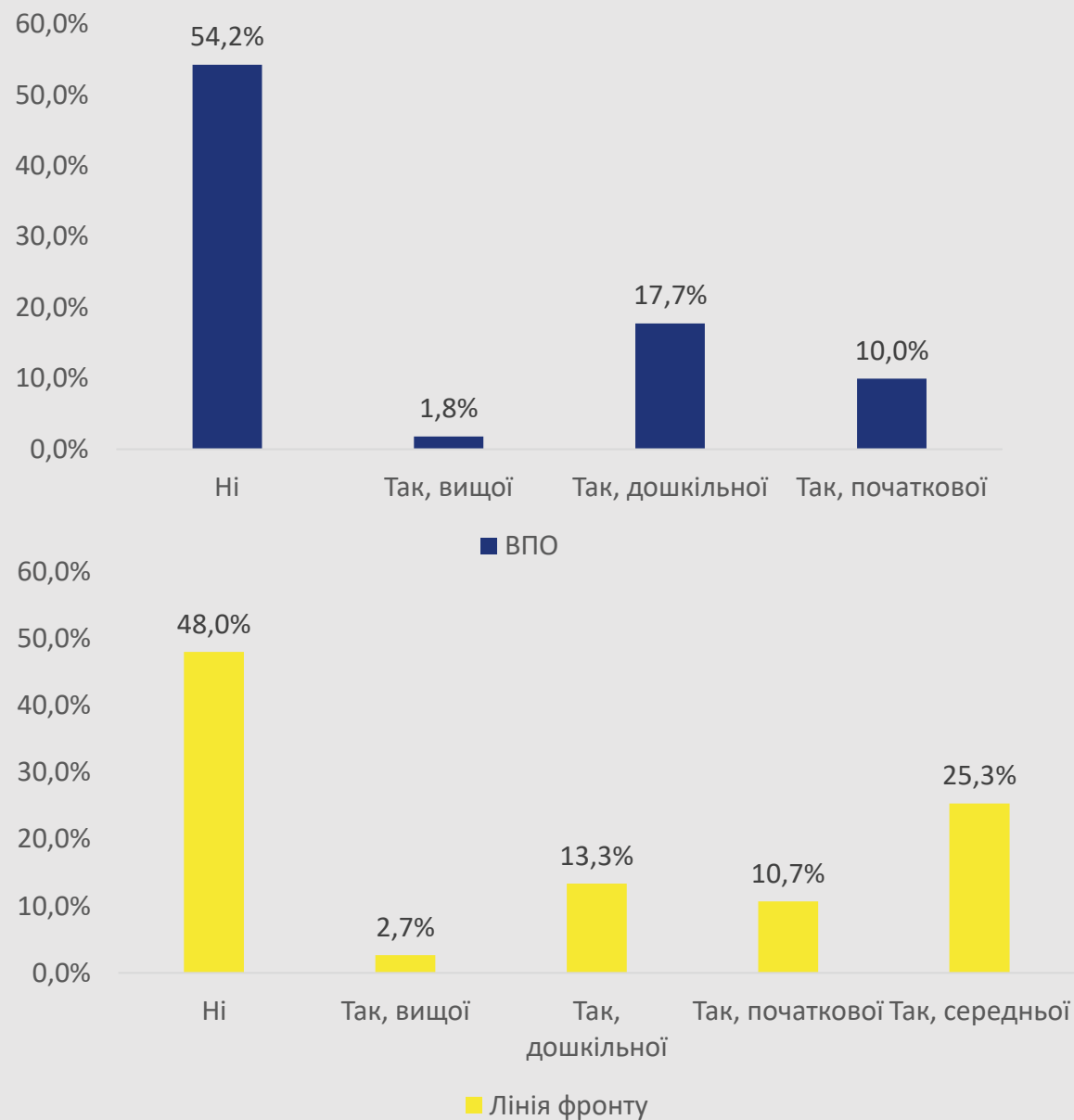
СОЦІАЛЬНО-ДЕМОГРАФІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ

Наявність неповнолітніх дітей та їх вікова структура

Чи є у вас неповнолітні дитина /діти?	ВПО	Лінія фронту
Ні	48,1%	51,9%
Так	51,9%	48,1%

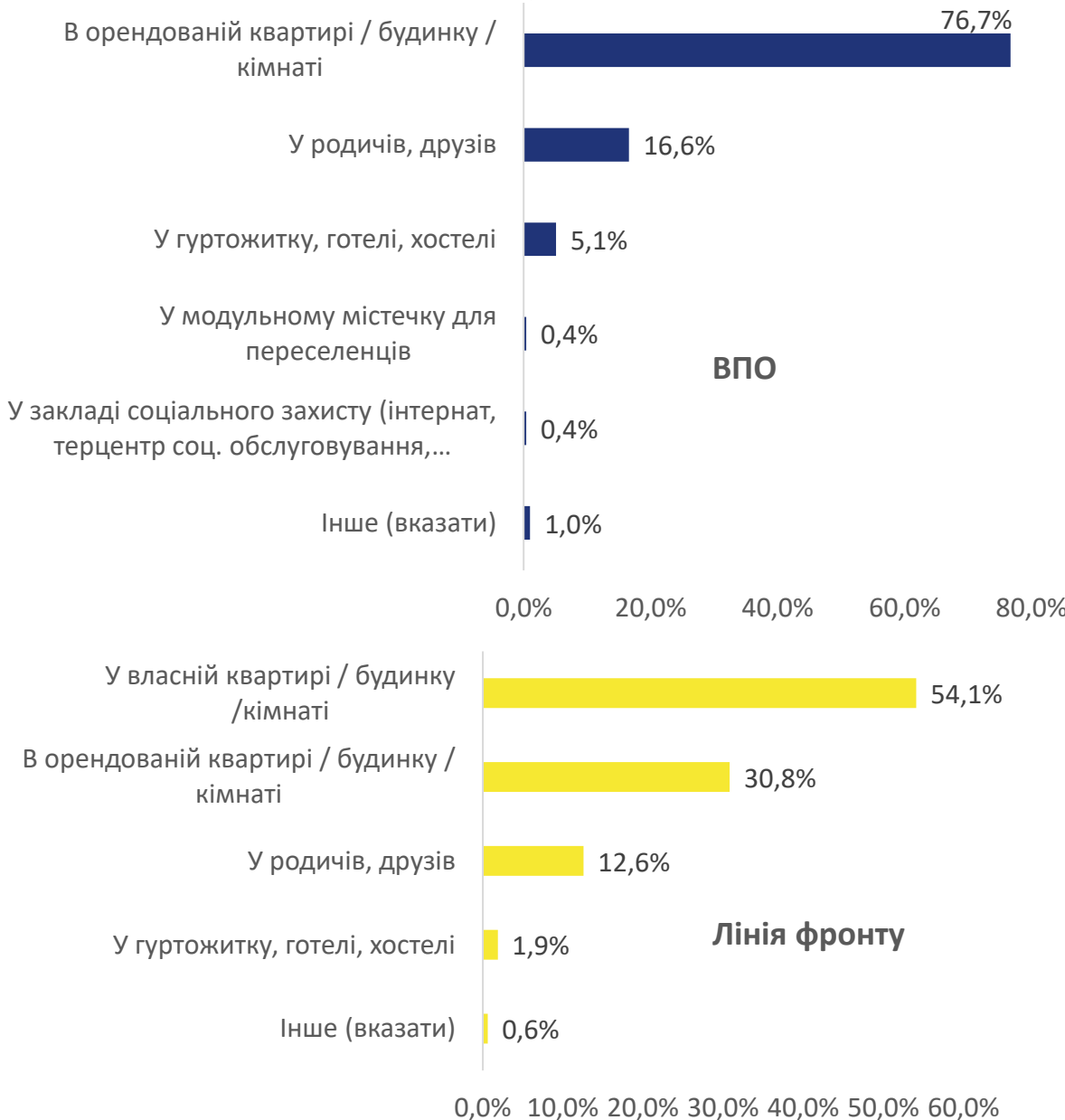

Чи має ваша неповнолітня дитина /діти незадоволену потребу в отриманні освіти?

СИТУАЦІЯ З ЖИТЛОМ

Місце проживання

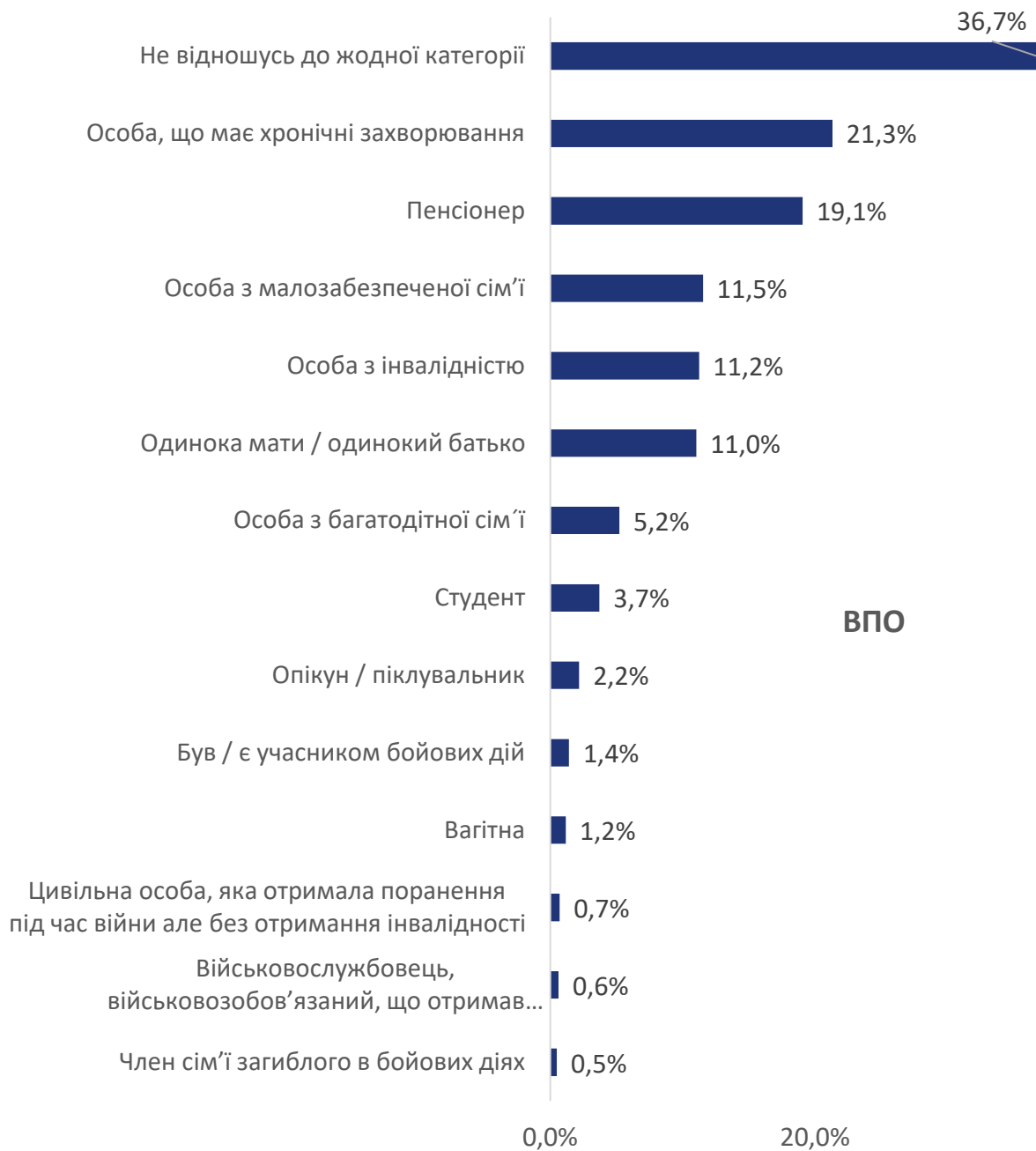
Чи було ваше власне житло пошкоджено / зруйновано внаслідок конфлікту?	ВПО	Лінія фронту
Не маю інформації про це	29,2%	5,7%
Ні	25,2%	57,9%
Так, але я це ніде не фіксував /ла	32,8%	27,7%
Так, і я маю відповідні документи, що житло не може використовуватися як житлове	12,9%	8,8%

Чи потребуєте Ви термінового переселення?	ВПО	Лінія фронту
Ні	95,6%	96,9%
Так, потребую	4,4%	3,1%

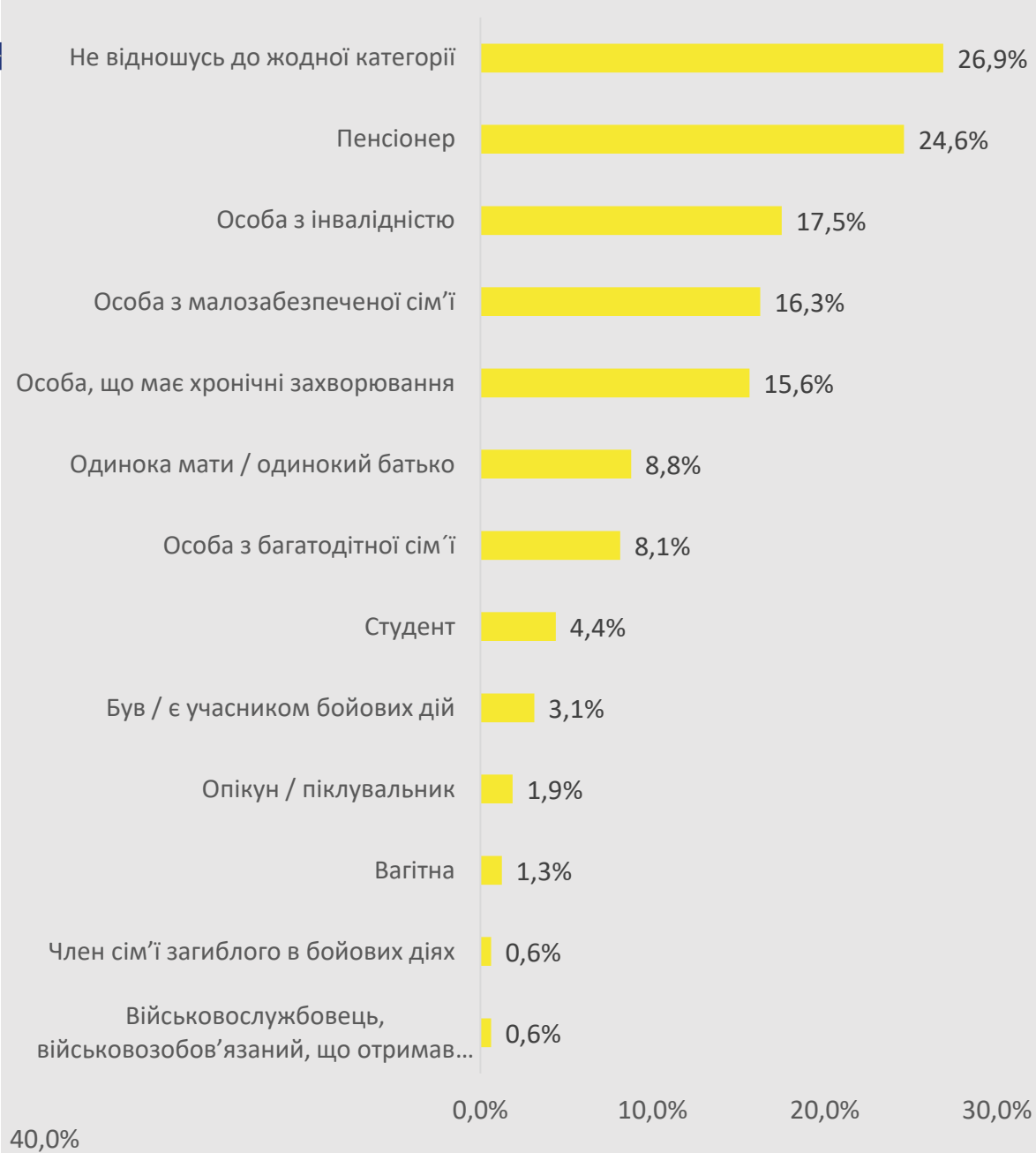
Чи отримували ви допомогу у вигляді будівельних матеріалів?

СТРУКТУРА ВРАЗЛИВОСТІ

Лінія фронту

ФІНАНСОВИЙ СТАН

Джерела засобів існування

Які соціальні виплати, пільги та компенсації ви отримуєте наразі?

ФІНАНСОВИЙ СТАН

Поточний рівень доходів на одного
члена домогосподарства

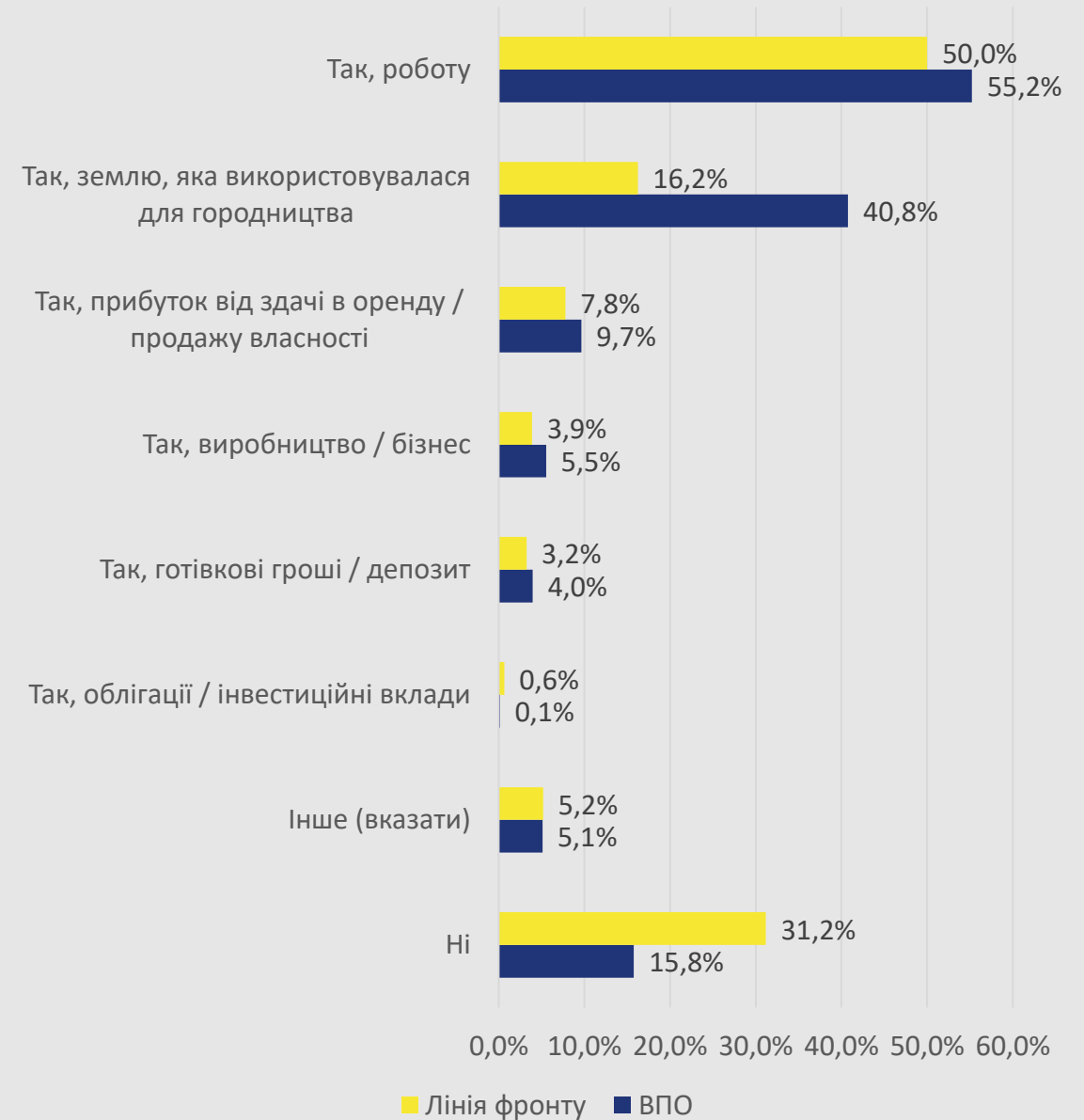
ВПО

6 056 грн

Лінія фронту

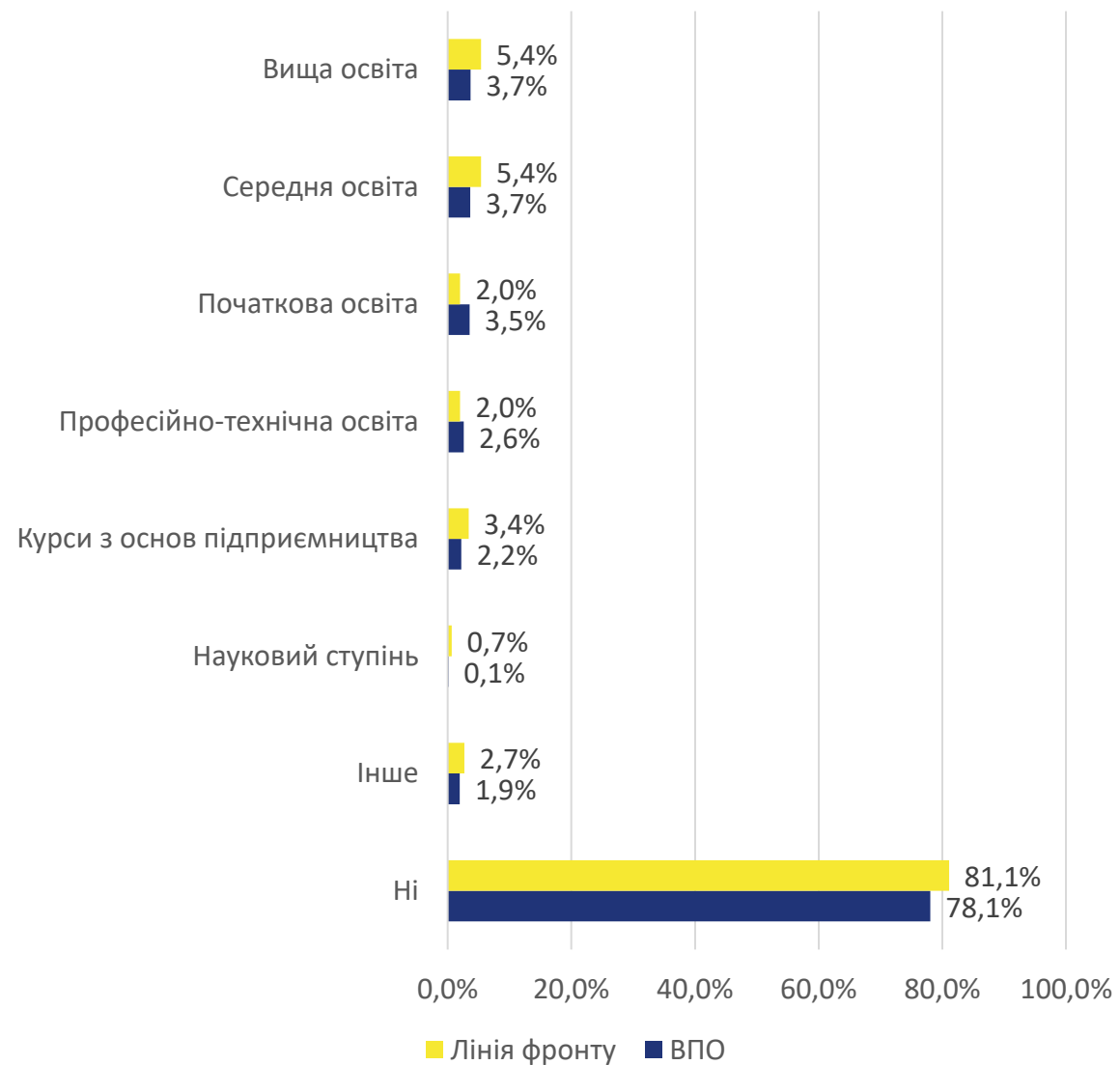
4 785 грн

Чи втратили ви у зв'язку із війною важливе для вас джерело
доходів / засобів існування?

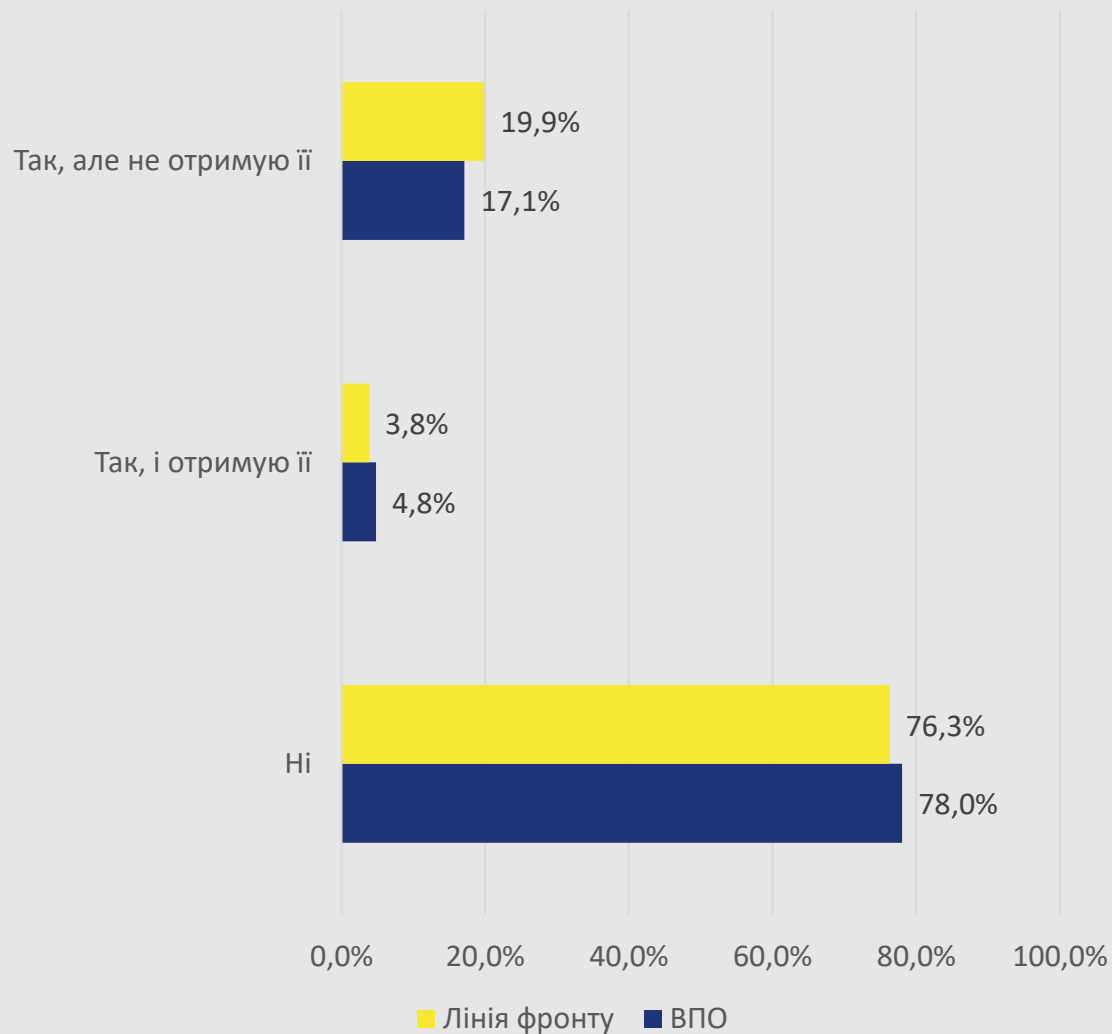

ПОТРЕБИ В ДОПОМОЗІ

Чи маєте ви потребу в отриманні освітніх послуг?

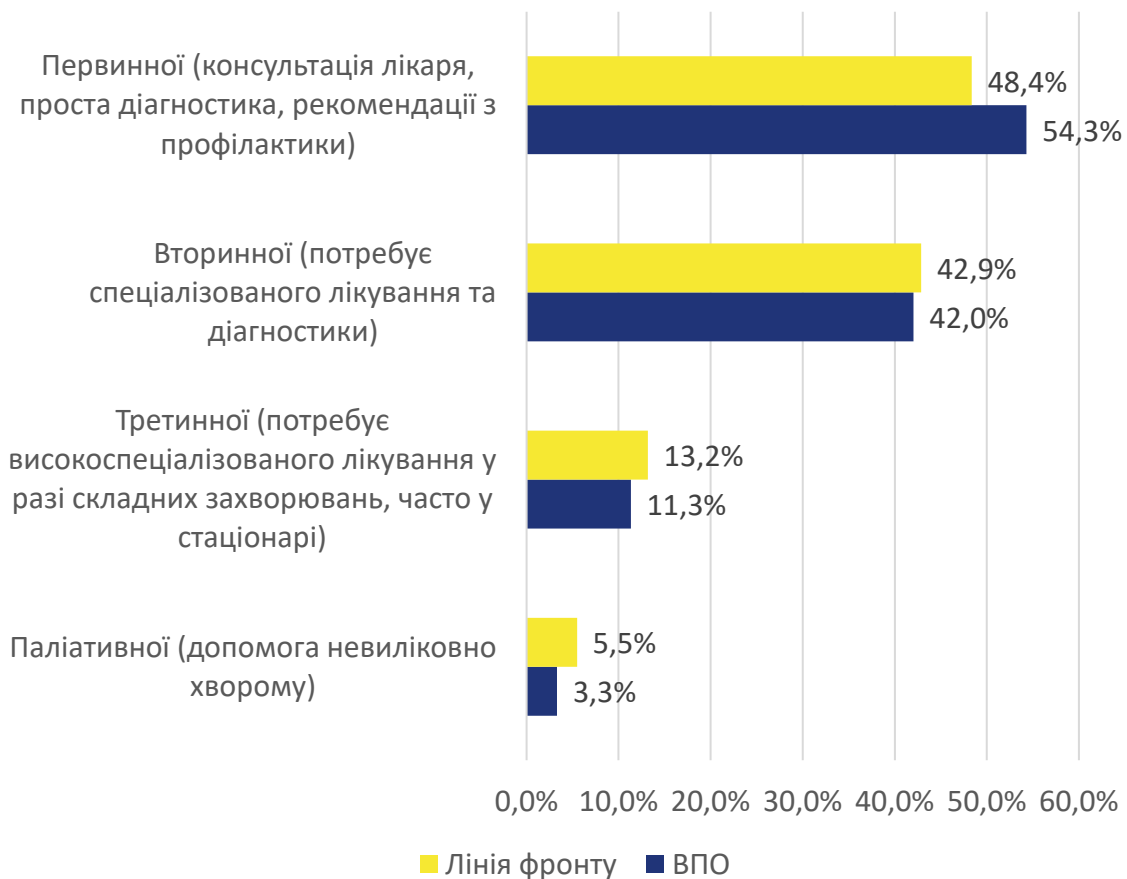
Чи потребуєте ви наразі психологічної допомоги?

ПОТРЕБИ В ДОПОМОЗІ

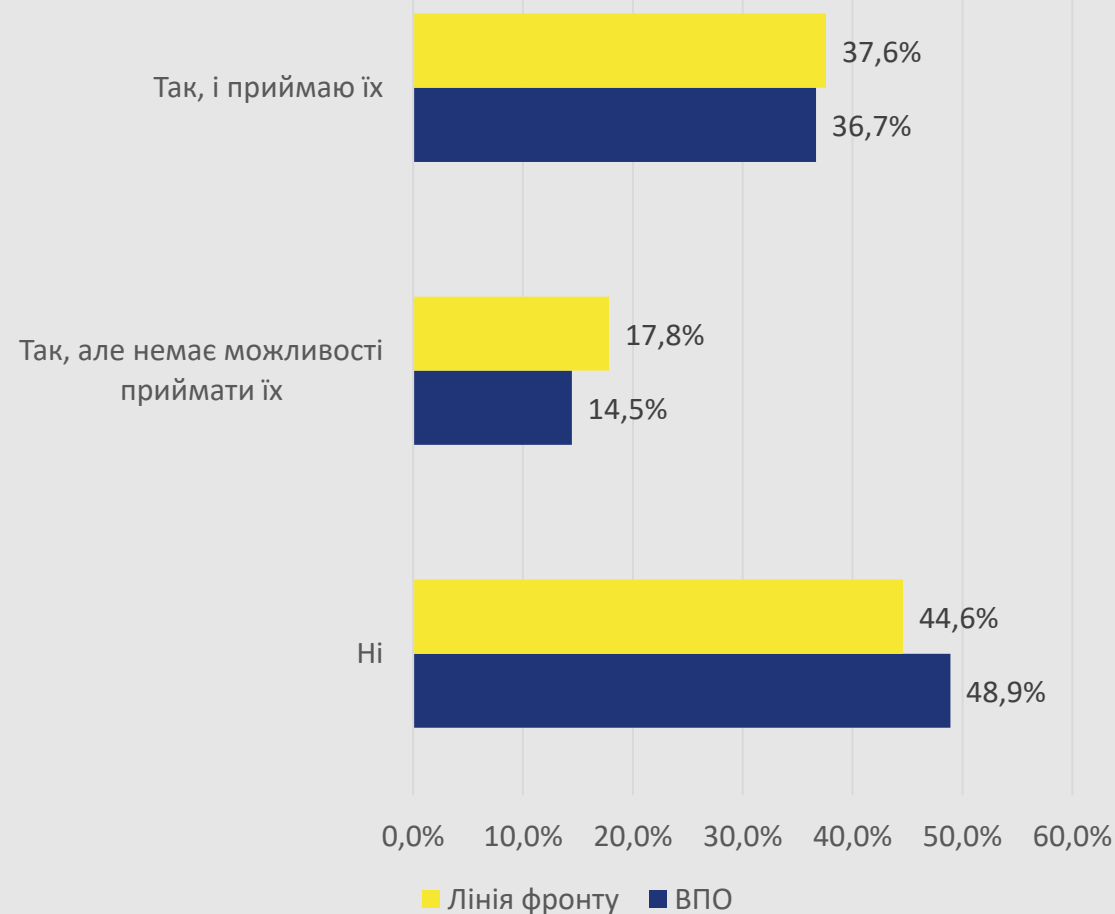
Потреба в медичній допомозі

Чи потребуєте ви наразі медичної допомоги?	ВПО	Лінія фронту
Ні	52,8%	59,2%
Так	47,2%	40,8%

Чи маєте ви підписану декларацію із лікарем на новому місці проживання?	ВПО
Ні	46,0%
Так	54,0%

Чи потребуєте ви регулярного прийому ліків?

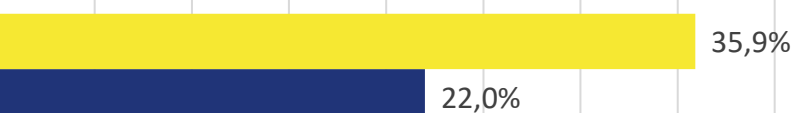

ПОТРЕБИ В ДОПОМОЗІ

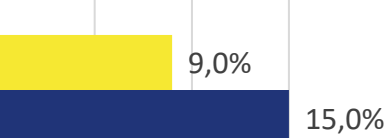
Послуг, які надаються в умовах постійного проживання людини в установі соціального обслуговування інтернатного типу

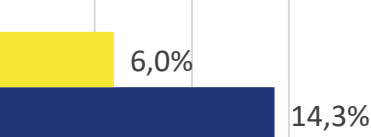
Послуг догляду та соціальної підтримки, що надаються поза межами спеціального закладу, за місцем проживання /перебування людини (догляд вдома, підтримання проживання, соціальний супровід)

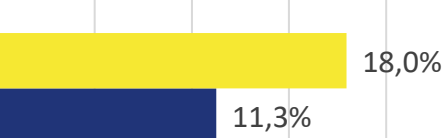
Послуг соціальної підтримки (консультування, соціальної профілактики, послуга фізичного супроводу, перекладу жестовою мовою, допомога у врегулюванні конфліктів, супровід під час інклюзивного навчання, соціальний супровід на робочому місці, представництво і

Послуг, які надаються в умовах тимчасового проживання в соціальній установі до 6 місяців, або в окремий час доби ніч або день (соціальні послуги денного догляду за дітьми та особами похилого віку, реабілітаційні послуги для осіб та дітей з інвалідністю, пр

Послуг, що надаються в закладах соціального обслуговування в умовах денного перебування до 4 годин, без на-дання ліжко-місця та організації харчування (послуги соціальної адаптації, в тому числі організації дозвілля, соціальної та соціально-психологічної р

Лінія фронту ВПО

Яких соціальних послуг ви потребуєте?

Чи потребуєте ви чи ваші близькі, з якими ви проживаєте, отримання соціальних послуг?	ВПО	Лінія фронту
Ні	70,7%	62,6%
Так	29,3%	37,4%

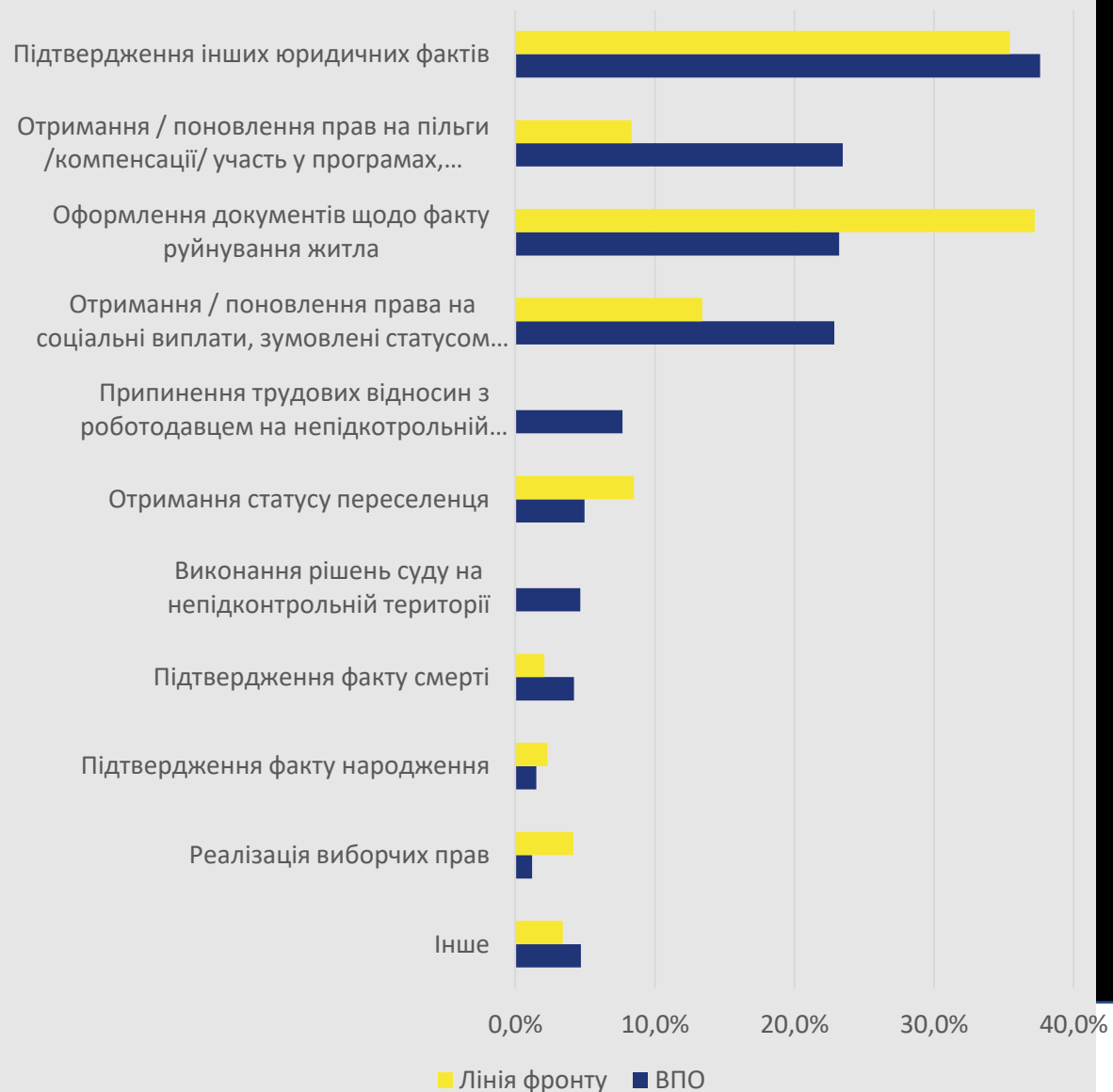
ПОТРЕБИ В ДОПОМОЗІ

Чи потребуєте ви отримання матеріальної допомоги?	ВПО	Лінія фронту
Ні	1,3%	3,8%
Так	98,7%	96,3%

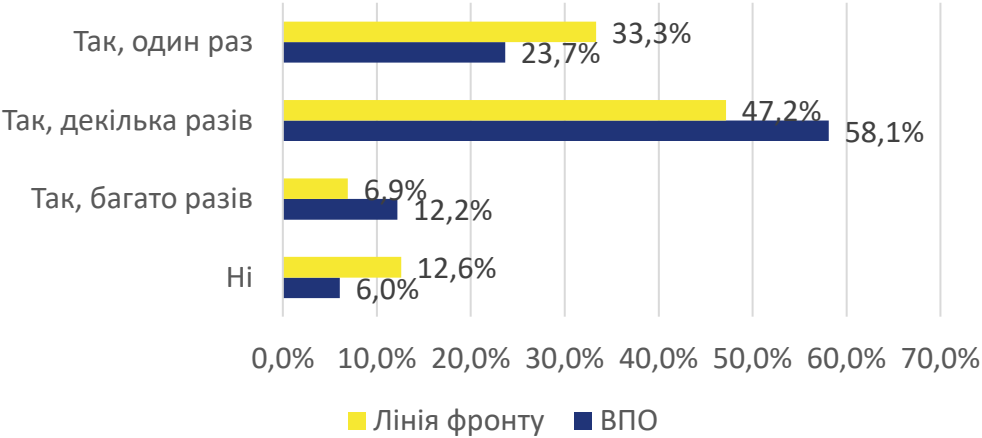
Чи потребуєте ви отримання правової допомоги?

Чи потребуєте ви отримання правової допомоги?	ВПО	Лінія фронту
Ні	83,0%	81,7%
Так	17,0%	18,3%

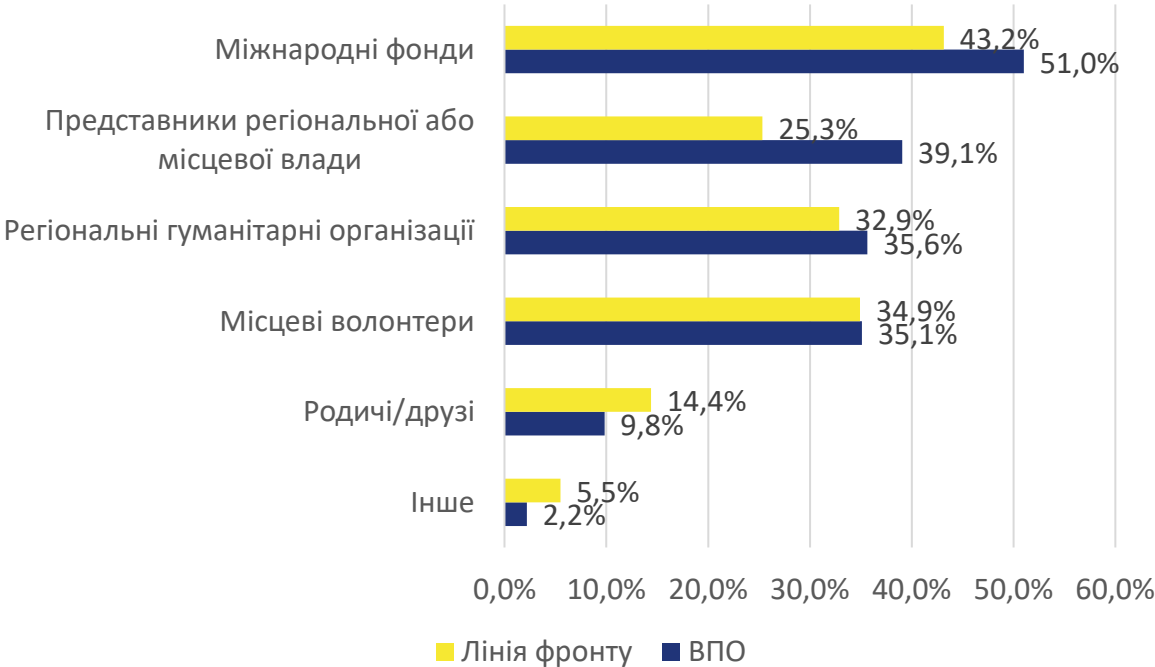

ОСОБЛИВОСТІ ОТРИМАННЯ ГУМАНІТАРНОЇ ДОПОМОГИ

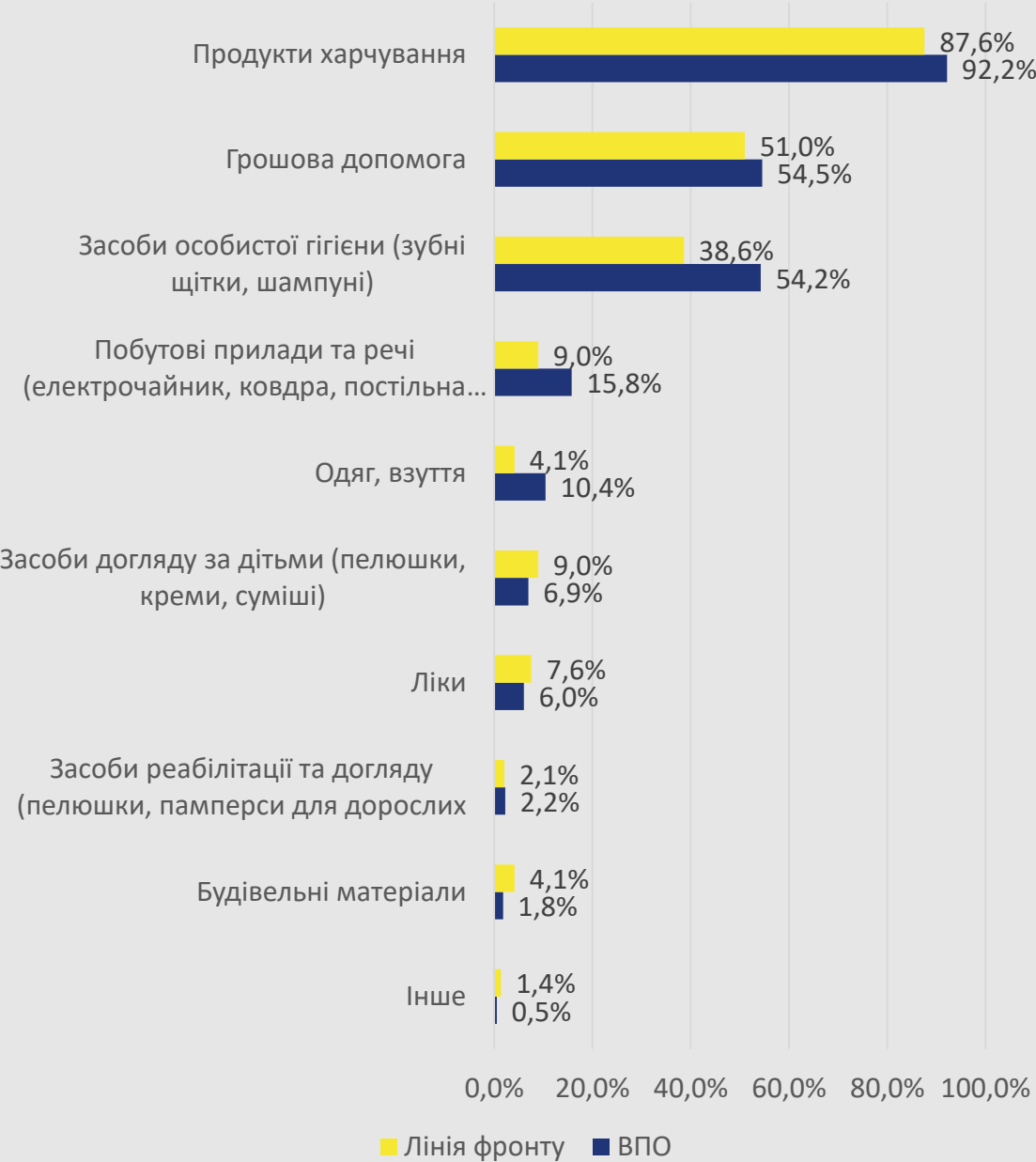
Частота отримання допомоги

Джерела отримання допомоги

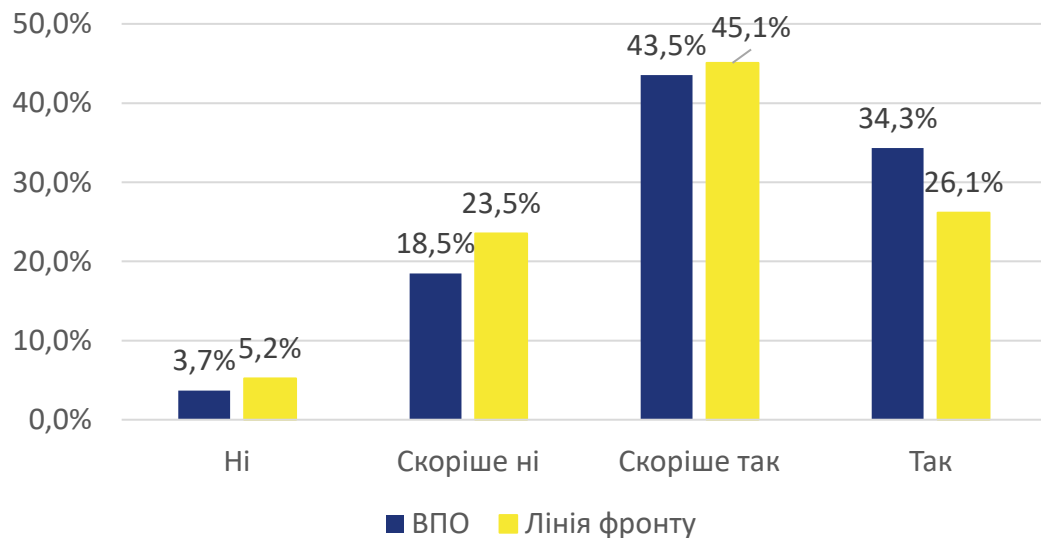

Види отриманої допомоги

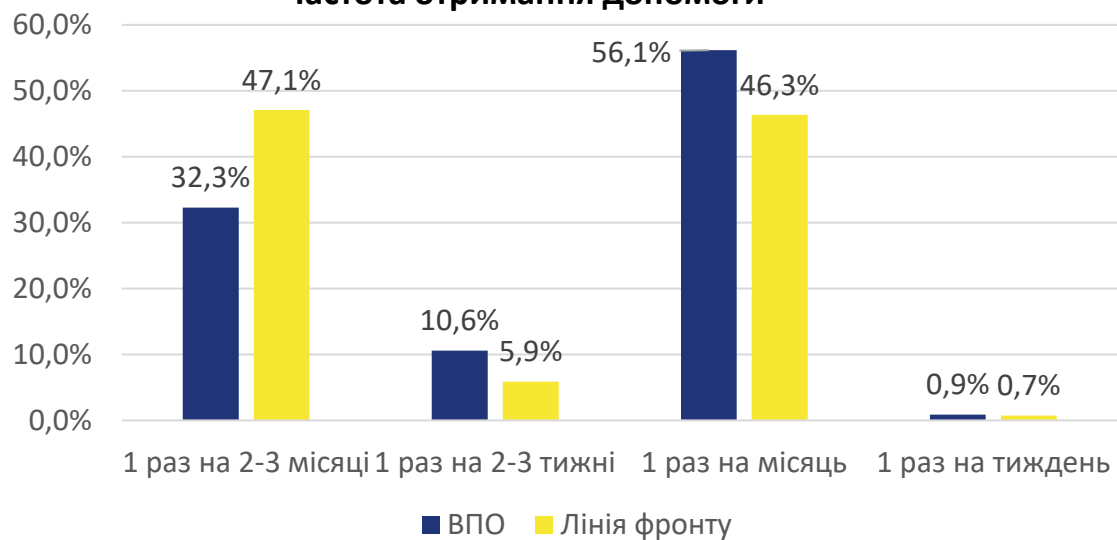

ПРОДУКТОВІ НАБОРИ

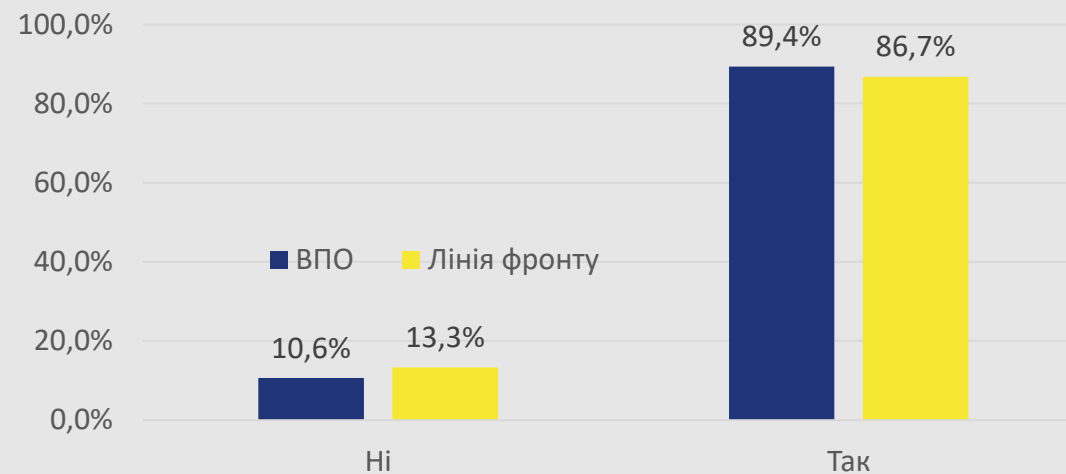
Чи забезпечені Ви базовими продуктами харчування, мінімально достатніми для життя?

Частота отримання допомоги

Задоволеність отриманою допомогою

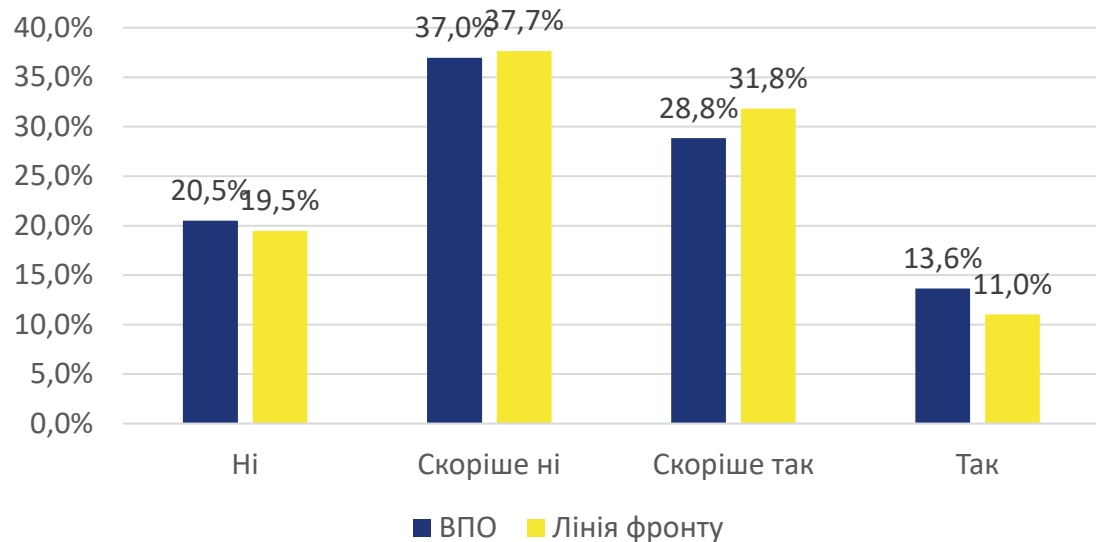

Чого не вистачає в наборах

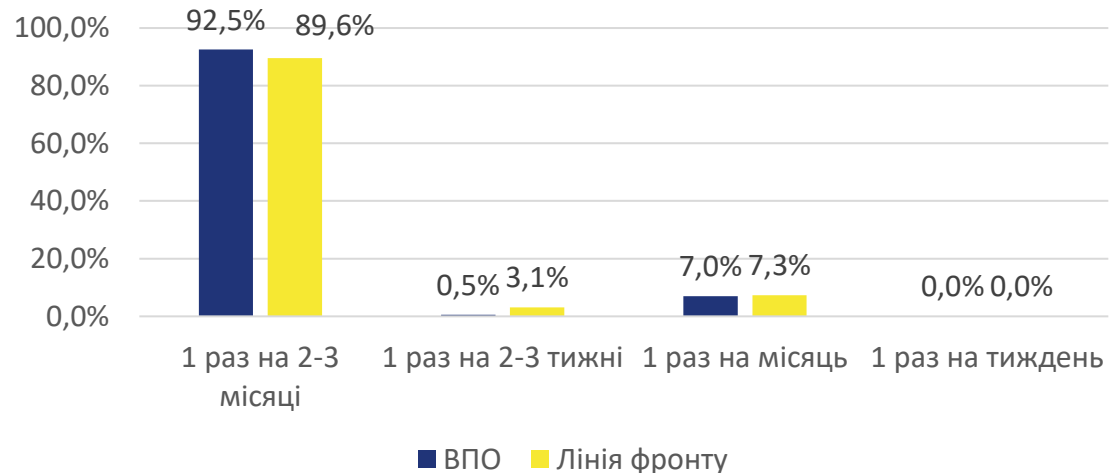
- Вітаміни
- Вершки, молоко
- Кава, чай
- Гречка
- Овочі
- Фрукти
- Печиво, солодощі
- Готові страви
- М'ясо
- Цукор
- Томатна паста

САНІТАРНО-ГІГІЄНИЧНІ НАБОРИ

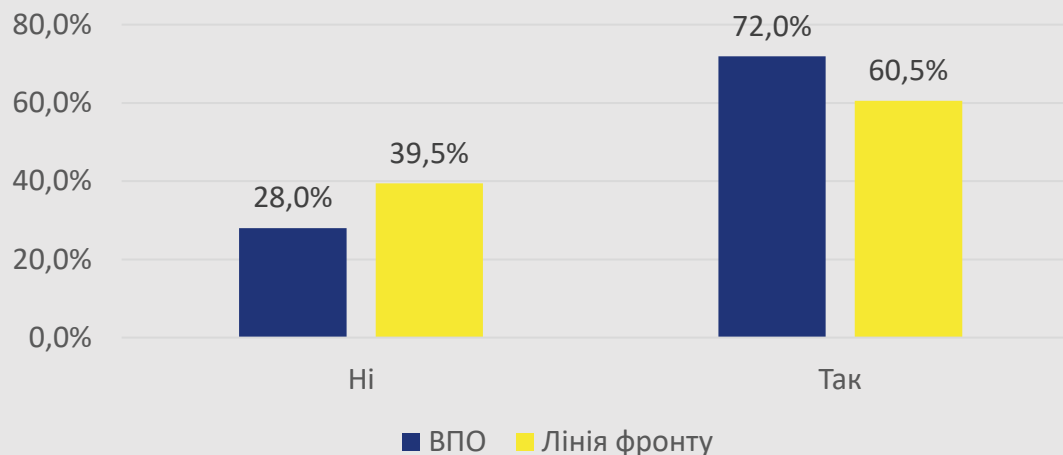
Чи забезпечені Ви базовими засобами санітарної гігієни мінімально достатніми для життя?

Частота отримання допомоги

Задоволеність отриманою допомогою

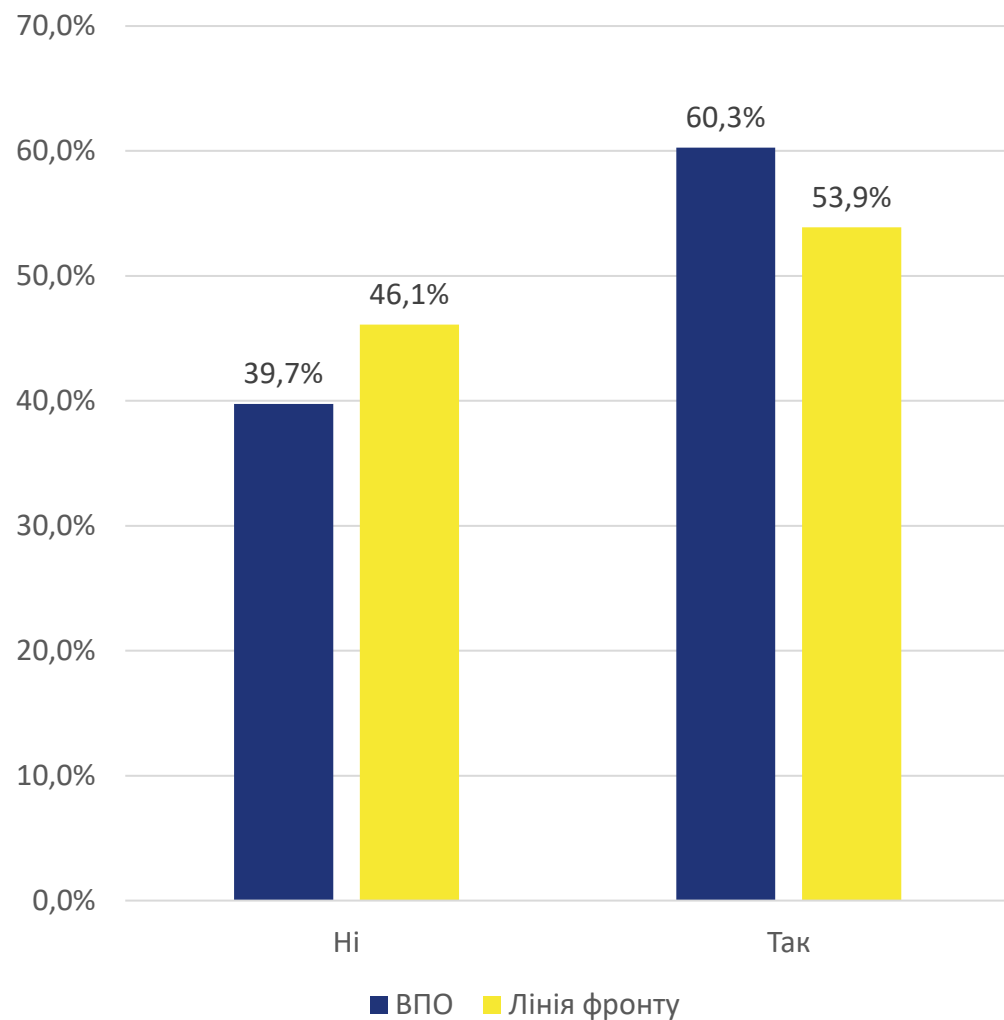

Чого не вистачає в наборах

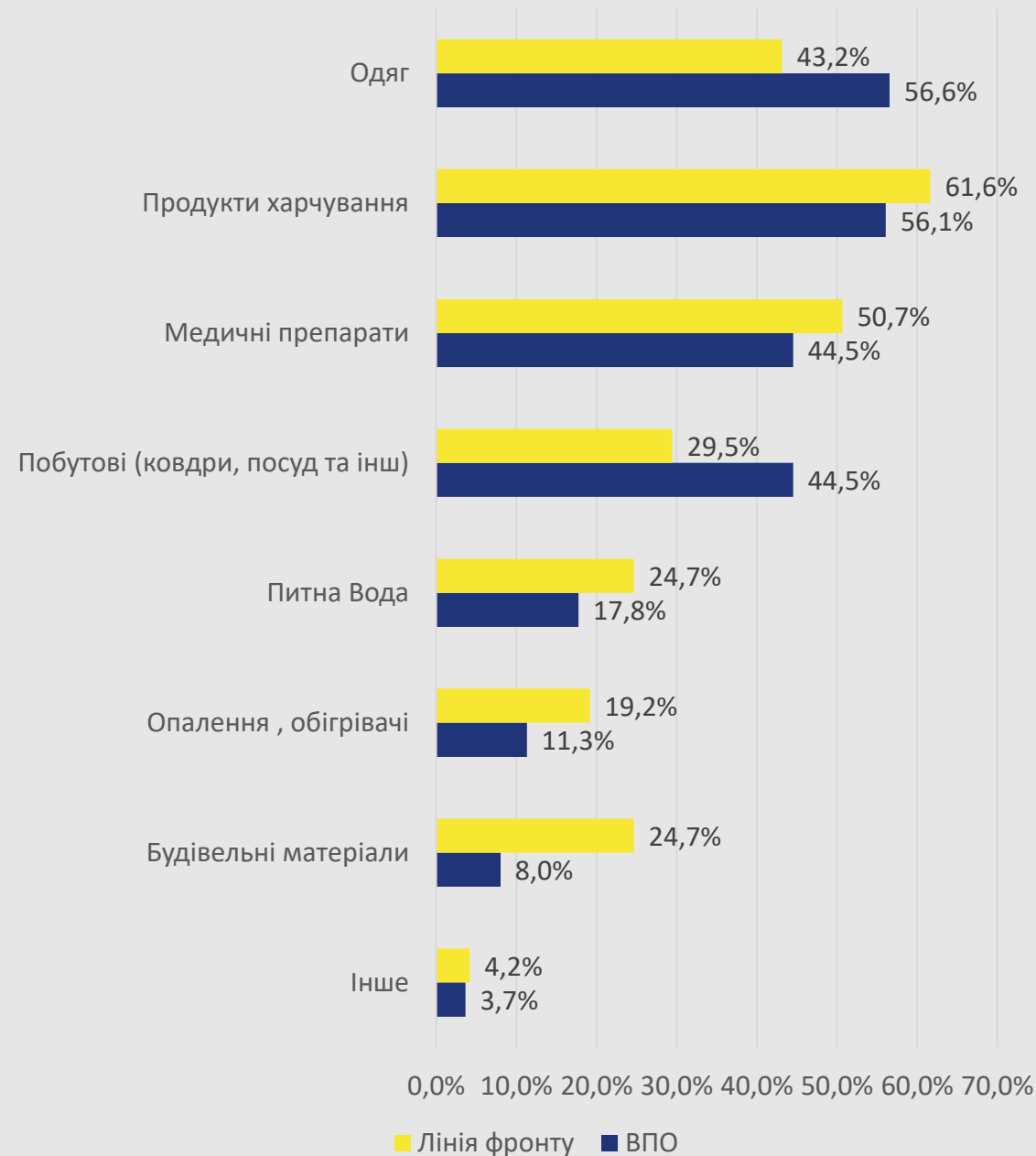
- Дитячі гігієнічні засоби
- Гелі для душу, шампуні
- Засоби для гоління
- Засоби для миття посуду
- Рушники
- Пральний порошок
- Памперси дитячі/дорослі
- Вологі серветки

АКТУАЛЬНІ ВЕСНЯНІ ПОТРЕБИ

Чи достатньо тепло в вашій оселі?

Актуальні потреби

АКТУАЛЬНА ПРОБЛЕМАТИКА ВІД ПРЕДСТАВНИКІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Весняні потреби

- Продукти харчування.
- Засоби санітарної гігієни.
- Сезонний одяг та взуття, особливо дитячий.
- Засоби для ведення сільського господарства.
- Будівельні матеріали.
- Матраци, ковдри та постільна білизна.
- Електроплити або плити з газовими балонами.

Проблеми місцевого самоврядування для якісного гуманітарного реагування

- Важко працювати з людьми. Більша частина знервовані, знаходяться в важкому психологічному стані.
- Проблеми з пошуком роботи для ВПО.
- Проблема з пошуком благодійних фондів, які можуть надавати грошову допомогу жителям громади, які не є ВПО.
- Дефіцит обладнання та техніки для роботи органів місцевого самоврядування.
- Потреба в транспорті, вантажниках.
- Велика нестача кадрів.

ОСНОВНІ ВИСНОВКИ

ВПО та мешканці громад на лінії фронту складають суттєву частку населення Запорізької області. З урахуванням зтяжнього характеру військових дій ці категорії й надалі будуть потребувати гуманітарної допомоги та уваги з боку всіх ключових інституцій. **На сьогодні основними завданнями є розуміння статистичних показників цих груп, динаміки змін, та структури потреб.** Ключові аспекти:

Більшість ВПО та мешканців лінії фронту це жінки, за віковим складом переважають люди середнього та похилого віку. Слід акцентувати увагу, що серед мешканців лінії фронту більше частка саме людей похилого віку, що впливає на структуру потреб та гуманітарні запити.

Основний потік ВПО до Запоріжжя прийшовся на перші місяці війни і фактично основна частина **це мешканці тимчасово окупованої Запорізької області.** Незважаючи на ментальну близькість, **внутрішньо-переміщені особи зазначають проблеми в сприйнятті їх місцевим населенням.** Це суттєво впливає на інтеграцію в соціокультурні економічні процеси.

Слід відзначити низький рівень відчуття безпеки **навіть серед ВПО: тільки кожен 8 відчуває себе в безпеці.**

Практично кожна друга сім'я має дітей, більшість яких в віці до 14 років. Подібні особливості обумовлюють **гострий запит на дошкільну та шкільну освіту, яка в умовах війни фактично вже рік функціонує лише в дистанційному форматі.**

У третини мешканців лінії фронту наявні руйнування житла, при чому тільки 9% отримували допомогу у вигляді будівельних матеріалів. **На фоні системних обстрілів території слід говорити про гостру потребу в будівельних матеріалах та аварійних ремонтах житла.**

Більшу частину ВПО та мешканців лінії фронту можна віднести до вразливих груп. Серед ВПО таких 63,3%, серед мешканців громад на лінії фронту – 73,1%

Одна з головних проблем - скрутне матеріальне становище. **Більша частина як ВПО так і мешканців громад на лінії фронту можуть собі дозволити тільки задоволення базових потреб.** Середній дохід на одного члена домогосподарства у ВПО – 6 056 грн, у мешканців громад на лінії фронту **лише 4 785 грн.**

ОСНОВНІ ВИСНОВКИ

Більшість населення прифронтових громад **поки** не отримують фін. допомогу від держави та міжнародних донорів. **Що стосується ВПО, то для більшості основними джерелами існування є виплати для ВПО від держави та міжнародних донорів, тому що більшість попередніх джерел отримання матеріальних благ цієї категорії втратили.**

Аналізуючи структуру потреб, слід зазначити, що **кожен п'ятий має незадоволену потребу в психологічній допомозі. Кожен другий – в медичній допомозі.** Важливим є те, що у **46% ВПО не має декларації з сімейним лікарем в Запоріжжі,** що створює суттєві перепони для отримання медичної допомоги. Кожен шостий має незадоволену потребу в **прийомі ліків.** Більше третини має потребу в **соціальних послугах.**

Одна з базових потреб – продукти харчування. Незважаючи на те, що більша частина отримувала подібну допомогу, запит на неї продовжує бути відкритим. Це обумовлено двома факторами:

- Люди отримували допомогу **один раз чи декілька разів протягом року при базовій потребі 1 раз на місяць.**
- Патерналізм та формування «моди» на отримання допомоги серед населення.

В цих умовах важливо **досягнути рівномірності розподілу допомоги, та надання її максимально вразливим групам.**

Якщо казати про інституції надання допомоги, то локомотивами процесів виступають міжнародні фонди та локальні волонтерські ініціативи.

Складніше виглядає ситуація з потребами в санітарно-гігієнічних засобах, **більше половини респондентів зазначили, що мають потребу в цьому виді допомоги.**

Наразі актуалізуються потреби пов'язані зі зміною сезонності. **Поряд з постійною потребою в продуктах харчування та санітарно-гігієнічних засобах, актуалізуються потреби в сезонному одязі, ковдрах, взутті, питній воді.**